

Mede

Mogelijk
Maken

Herfst
2021

...in ons gezin'

'Dingen samendoen
is belangrijk...

Lekker samen jammen, kan het nog mooier? Nou, wel als je de achtergrond van deze coverfoto kent. Yazan, de gitarist van het gezelschap, wacht jarenlang op zijn verblijfsvergunning in een AZC. En als hij die eenmaal krijgt, staat zijn leven toch nog stil. Hij moet wachten op een woning. Wéér wachten.

Takecarebnb doet daar iets aan. Ze matchen Yazan met Kristel en Lucas, die hem tijdelijk thuis verwelkomen. Zoals je ziet is dat een feestje voor iedereen. Zéker als je van muziek houdt. <

Benieuwd hoe het eraan toegaat in zo'n gastgezin? Op pagina 4 lees je hoe Yazan, Gamil en Saghar het ervaren.

COLOFON

Tekst en concept
Schrijf-Schrijf
Eindredactie
Kansfonds en Hilde Duyx
Vormgeving
Autobahn
Fotografie
Maartje Brockbernd, Gerritjan Huinink en Marieke Odekerken
Drukwerk
Altijddrukwerk

Mede | achtste jaargang | nummer 30 | herfst 2021

Mede is een magazine van Kansfonds. Het verschijnt vier keer per jaar in een oplage van 1.800 stuks. Kansfonds werkt aan een samenleving waarin mensen omzien naar elkaar, zodat kwetsbare mensen niet buitengesloten raken. Jaarlijks steunt het fonds zo'n 500 projecten van betrokken mensen die zich daarvoor inzetten.

Het werk van Kansfonds wordt mede mogelijk gemaakt door de bijdragen van particulieren, organisaties, de Nationale Postcode Loterij en de Nederlandse Loterij.

Voor schenkingen en nalatenschappen neem je contact op met:
Brenda Pel
b.pel@kansfonds.nl

Rekeningnummer
NL41 INGB 0675 8622 05

Gratis abonnee van Mede worden? Of wil je je juist uitschrijven? Stuur een e-mail met je naam en adres naar mede@kansfonds.nl

f /kansfonds
@kansfonds
@kansfonds
/company/kansfonds

22

Serenade van Stef komt terug!

Lector Roeland van Geuns: 'Wat gebeurt er als je belangeloos geld geeft aan arme huishoudens?'

10

4

De Iraanse Saghar:
'Ik gaf in het AZC les in tekenen en schilderen'

Het gedurfde project 'Gewoon geld geven' gaat van start!

14

Gewoon geld geven

Beste Medelezers,

Eindelijk, het is zover. 'Gewoon geld geven' gaat beginnen. Een gedurfd onderzoek dat in ons land nog nooit is uitgevoerd. Samen met de Hogeschool van Amsterdam onderzoeken we wat er met de problemen van gezinnen die leven in armoede gebeurt, als we ze gewoon geld geven: 150 euro per maand, twee jaar lang, zonder verwachtingen of eisen.

Om dit onderzoek überhaupt te kunnen starten, moesten we de nodige drempels trotseren. Want hoe kun je geld geven aan gezinnen die van een bijstandsuitkering leven, zónder dat ze hun recht op toeslagen verliezen? Dat bleek veel lastiger dan gedacht. Hoe we dit toch voor elkaar kregen en welke rol de gemeente Zaanstad hierin speelt, lees je op pagina 11.

Het eerste idee voor dit onderzoek ontstond in een gesprek met Roeland van Geuns, Lector Armoede Interventies aan de Hogeschool van Amsterdam. Hij vertelde dat vergelijkbare onderzoeken in Amerika, Finland en Canada positieve resultaten lieten zien. Zou dat in Nederland ook lukken? Het was zijn diepe wens om dat te onderzoeken. Op pagina 10 vertelt hij waar zijn motivatie voor 'Gewoon geld geven' vandaan komt.

Henriëtte Hulsebosch
Directeur
Kansfonds

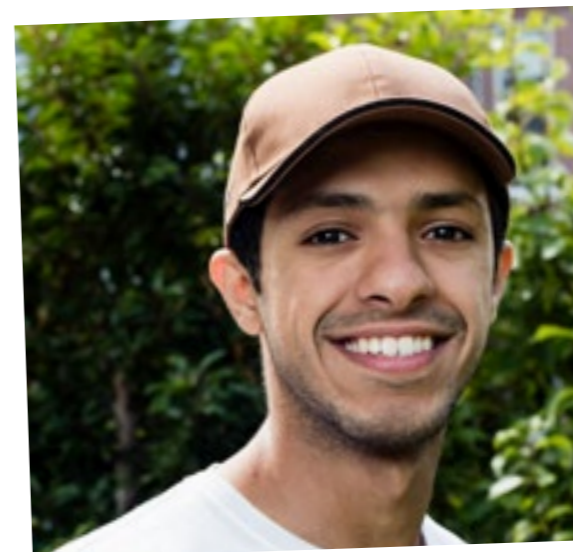

Ik ben er ongelooflijk trots op dat Kansfonds een grote rol speelt in dit bijzondere project. Het vormt een belangrijke stap in de zoektocht naar een nieuwe en betere aanpak van armoede in ons land. Ben je benieuwd naar onze vorderingen? We houden je zeker op de hoogte!

1 Mijn huis is jouw huis

Voor drie maanden een statushouder in huis nemen via Takecarebnb. Steeds meer Nederlanders doen het. Zo versnellen ze de inburgering, bieden ze nieuwkomers een warm welkom en gaat er voor henzelf ook een wereld open. Ben je benieuwd of het ook wat voor jou is? Mede geeft je een kijkje in de keukens en woonkamers van drie gastgezinnen. 'Je krijgt er zóveel voor terug!'

Yazan

Al vanaf het moment dat de grote vluchtelingenstromen uit het Midden-Oosten en Afrika op gang komen, overwegen Lucas en Kristel uit Haarlem om iemand in huis te nemen via Takecarebnb. 'Onze dochters stonden meteen klaar om op één kamer te gaan', vertelt Lucas.

Nu maakt de opgewekte Yazan (18) deel uit van het gezin. Kristel: 'Het klikte direct. Met ons, onze dochters, de katten én de hond. Het proefweekend dat bij de aanpak van Takecarebnb hoort, hebben we daarom overgeslagen. De drie

Ik zie hoe lastig Nederland is vanuit het perspectief van Yazan

maanden vlogen voorbij, maar Yazan heeft nog geen eigen woning. Dus blijft hij langer, geen probleem.' Dat deze tijdelijke huisgenoten het goed met elkaar kunnen vinden, spat ervan af. Kristel: 'Yazan is heel positief, en zo staan wij ook in het leven.'

Een lange weg

'Toen ik zes maanden oud was, vluchtten mijn ouders, zus en ik van Jemen naar Saoedi-Arabië', vertelt Yazan in opvallend goed Nederlands. 'Vijftien jaar laten waren Jemenitische mensen daar niet meer welkom.' In zijn eentje begon hij aan een lange reis richting Berlijn, en een jaar later naar het Nederlandse Ter Apel, waarna hij twee jaar verbleef in het AZC in Dronten. Toen hij zijn verblijfsvergunning kreeg, schreef hij zich meteen in bij Takecarebnb. 'Veel beter voor je ontwikkeling om bij een gezin te wonen.'

Kruisbestuiving

De gezinsleden en Yazan leren veel van elkaar. 'We zijn open en direct, en discussiëren veel', vertelt Lucas. 'Over de problematiek in Palestina bijvoorbeeld. Hoe interpreteer je dat? Het is belangrijk om kritisch naar je wereldbeeld te kijken.' De ramadan begon net toen Yazan aankwam, dus ging Lucas mee naar het Suikerfeest in de moskee. 'Een mooie ervaring. Dingen samendoen is in ons gezin belangrijk. Muziek maken bijvoorbeeld, of schaken. En door Yazan hebben we het hele EK gevolgd. Hij is gek op voetbal, en wil de sport straks combineren met zijn studie.'

Droomplan

Als instroommanager op een ROC weet Lucas hoe hij mensen praktisch vooruit kan helpen. Met studie en ontwikkeling, maar ook via administratieve

Yazan speelt graag mee met Kristel en Lucas

zaken. 'Ik zie hoe lastig Nederland is vanuit het perspectief van Yazan. Alles is bureaucratisch en ingewikkeld. Zo sloop er ooit een foutje in de geboortedatum op z'n papieren. Als ik er niets aan had gedaan, had hij misschien nog jaren rondgelopen met een verkeerd ID-bewijs, zorgpasje, noem maar op. Met alle gevolgen van dien. Dit soort dingen los je heel lastig zelf op als nieuwkomer.'

Kristel is positief over de deelname aan Takecarebnb. 'Je krijgt er zoveel voor terug!' Ook raakte ze door Yazan geïnteresseerd in Jemen. 'Door alle nieuwsberichten over de honger en oorlog, was mijn beeld van het land negatief. Na het zien van veel filmpjes veranderde dat. Het is een prachtig land met een rijke historie en cultuur. Daarom hebben we nu een droomplan: we gaan er samen heen!'

Gamil

Toen er vanuit de kerk een oproep kwam om iemand in huis te nemen, twijfelden Jan en Els uit Vianen geen moment. Eerst ontvingen ze Iman en Arezu, een echtpaar uit Iran. 'Zulke lieve mensen', vertelt Els. 'We hebben nog regelmatig contact.' De zolder was net opgeknapt toen Takecarebnb weer belde. 'Het moest gewoon zo zijn. Nu woont Gamil bij ons.'

Voor hij op de zolderkamer van Jan en Els belandde, zag Gamil (36) al veel van de wereld. 'In Maleisië studeerde ik telecomunicatie, daarna promoveerde ik op engineering management in Turkije. Vervolgens werkte

ik een tijdje in Rwanda, maar door de coronacrisis moest de fabriek daar sluiten. Mijn verblijfsvergunning liep af, en ook in Turkije was ik niet meer welkom. Noodgedwongen vroeg ik asiel aan in Nederland. Via Moskou kwam ik naar hier.'

Huizenjacht

Gamil's vrouw en dochter zijn nog in Jemen, waar nog steeds een oorlog woedt. 'We hebben elke dag contact. En er is goed nieuws: ze mogen naar Nederland komen.' Gamil doet dus hard zijn best om een woning te krijgen voor zijn gezin. Tot die tijd zit hij goed bij Jan en Els. 'Bij onze vorige gasten duurde het langer om een huis te krijgen', vertelt Els. 'Het eerste wat we tegen Gamil zeiden was: "Geen zorgen, na drie maanden sturen we je echt niet terug naar het AZC."'

Strengere mensen?

Intrekken bij een Nederlandse familie was een geheel nieuwe ervaring voor Gamil. Vooraf vroeg hij zich af: 'Zouden de mensen hier heel streng zijn?' Dat viel mee. 'Ik noem Jan en Els mijn vader en moeder in Nederland', vertelt hij met een lach. 'Ze helpen me met alles waar ik om vraag. Ook als ik niets

Gamil aan tafel bij Jan en Els

vraag helpen ze, trouwens. “We zien dat je veel druk ervaart, morgen trekken we er samen op uit”, zeggen ze dan.’

Netwerken

‘Het klopt dat we Gamil graag helpen’, beaamt Jan. ‘Wij hebben veel voorspoed in het leven en dat geven we graag door. We laten Gamil vooral veel zien en mensen ontmoeten, om een netwerk op te bouwen. We bezoeken steden, vrienden, familie, we zijn samen eens naar de kerk geweest.’ ‘En we zijn zelf ook al eens uitgenodigd bij een vriend van Gamil’, voegt Els toe. ‘Een man uit Jemen die hij kende uit Maleisië, en hier weer tegen het lijf liep.’

Makkelijk zat

Jan en Els prijzen Gamils intelligentie, bescheidenheid en leergierigheid. Op dit moment leert hij Nederlands. ‘Mensen zeggen dat het zo’n moeilijke taal is, maar ik vind het makkelijk’, vertelt Gamil trots. ‘Met mes en vork eten vind ik moeilijker, heel wat anders dan met je handen. Maar ook dat heb ik vast snel in de vingers.’

‘We hebben veel voorspoed in het leven gehad. Dat geven we graag door.’

Saghar

Ze leiden een internationaal bestaan, Janina en Michiel uit Doorn. En dat zie je terug in hun huishouden. Ze hebben al zestien au-pairs in huis gehad, en tijdens de eerste lockdown ook een Zwitserse uitwisselingsstudente.

Janina, van oorsprong Duitse: ‘Nu is er genoeg ruimte in onze hoofden, harten en ons huis voor iemand van Takecarebnb.’

Dat werd de Iraanse Saghar (23). Al na een week was de match gemaakt en diende zij zich aan in Doorn. Met enkele koffers én een prachtig portfolio onder haar arm. Saghar studeerde animatie en is wat je noemt een talent. Ook de afgelopen jaren, waarin ze van AZC naar AZC gestuurd werd – in tweeënhalft jaar zag ze er zeven! – hield haar creatieve passie haar op de been. ‘Ik gaf in het AZC les in tekenen en schilderen. Twee keer mocht ik zelfs mijn werk exposeren.’

Leren van elkaar

Nu schildert ze samen met Anouk, de jongste van Michiel en Janina. ‘Vanmorgen kwamen ze allebei onder de verf naar beneden’, vertelt Janina lachend. ‘We doen veel samen. Lekker koken – Saghar maakt een fantastische “pasta alfredo” – spelletjes als Kubb en Wizard, uitjes naar de dierentuin of een museum.’ Saghar knikt instemmend. ‘Elke week doen we wel dingen samen. De plannen maken we in overleg. Dat vind ik heel fijn.’

Saghar deelt haar creatieve passie met het gezin

Alles is complex

Michiel houdt zich beroepsmatig bezig met de dak- en thuislozenproblematiek in Nederland. ‘Voor die groep is het al lastig om tot oplossingen te komen. Bij asielzoekers komt er nog bij dat ze eerst jarenlang niets mogen doen. En krijgen ze uiteindelijk toch een status, dan moeten ze ineens allerlei typisch Nederlandse zaken regelen die niet bepaald eenvoudig zijn en snel misgaan. Zelfs inschrijven bij de gemeente is al lastig. Gelukkig kunnen wij Saghar helpen, bijvoorbeeld met het laten waarderen van haar Iraanse schooldiploma’s. Hopelijk kan ze zo snel door naar de HKU en haar opleiding animatie afmaken.’

Uitkijken naar Sepideh

Saghar ontvluchtte Iran samen met haar zus Sepideh. ‘Eerst zaten we drie jaar in Turkije, daarna mochten we naar Nederland. Ik eerst, mijn zus pas een jaar later. Eenmaal hier belandde zij in een ander AZC. Even woonden we samen in AZC Luttelgeest, maar na een tijdje werden we toch weer gescheiden. Ik kijk uit naar het moment waarop we weer echt samen zijn.’ <

‘Er is genoeg ruimte in onze hoofden, harten en ons huis.’

DIT IS TAKECAREBNB

Jaarlijks wachten zo’n vijfduizend statushouders in AZC’s op een eigen woning. Takecarebnb brengt steeds meer van hen onder bij gastgezinnen. ‘We vormen een tussenschakel, die zorgt dat mensen sneller deelnemen aan de maatschappij’, vertelt directeur Robert Zaal.

Idee onderweg

Takecarebnb ontstond in 2015, tijdens de vluchtelingen crisis. ‘Ondanks de nood was er veel weerstand onder de Nederlandse bevolking. Oprichter Reinout de Kraker logeerde in een Airbnb toen hij het idee kreeg om die weerstand te verlagen door mensen letterlijk bijeen te brengen. Het werd een groot succes. Om door te kunnen groeien, nam ik het stokje van hem over’, vertelt Robert.

Succes door structurele steun

Inmiddels vormt Takecarebnb een belangrijke schakel tussen het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) en gemeentes. ‘We zijn een dienstverlener geworden waar gemeentes netjes voor betalen. Nog een paar jaar en we staan op eigen benen. Dit danken we voor een belangrijk deel aan Kansfonds. ‘Al vier jaar op rij ontvangen we structurele steun van ze. Dat zorgt ervoor dat je kunt bouwen en professionaliseren.’

De 25 matchmakers zorgen dat gasten en gastgezinnen goed worden begeleid, vanaf de intake tot en met het verblijf. ‘Daarom gaat er bijna nooit iets mis. Deze zomer komt onze teller op vijfhonderd matches te staan.’

Een onsje meer vertrouwen graag

Jarenlang doet **Roeland van Geuns** onderzoek naar kansenongelijkheid in Nederland. Nu staat de Lector Armoede Interventies aan de vooravond van een gedurfd project. De centrale vraag: wat gebeurt er als je belangeloos geld geeft aan arme huishoudens? Samen met Kansfonds start hij dit najaar het onderzoek 'Gewoon geld geven'.

Welk droomonderzoek zou je nog eens willen uitvoeren? Het is een vraag waar de ogen van menig onderzoeker van gaan fonkelen. Zo ook die van Roeland van Geuns, toen Kansfonds hem deze vraag voorlegde. 'Verschillende buitenlandse onderzoeken laten zien dat arme mensen die onvoorwaardelijk geld krijgen, en zélf mogen bepalen hoe ze dat besteden, hun leven vaak zelf op de rit krijgen (zie pagina 14 voor meer informatie). Daarom ben ik ongelooflijk benieuwd welk effect een vergelijkbaar project in Nederland heeft.'

De komende twee jaar zullen het uitwijzen: dan voert Roeland het onderzoek 'Gewoon geld geven' uit, samen met zijn collega's en Kansfonds. Het is voor het eerst dat dit in Nederland wordt onderzocht. Lees meer over 'Gewoon geld geven' op pagina 17.

Gebrek aan vertrouwen

Het onderzoek gaat Roeland aan het hart. In de afgelopen tien jaar als Lector Armoede Interventies merkte hij op dat er iets wezenlijks mis is met ons sociaal domein. En dan met name met het vertrouwen van de overheid in burgers. 'De overheid heeft de afgelopen jaren zoveel drempels ingebouwd om een uitkering of toeslag aan te vragen, dat een fout al snel gemaakt is', vertelt Roeland. 'Je moet een berg bewijsmateriaal aanleveren waar je u tegen zegt. Als expert in armoede kan ik wel stellen dat dit soort voorzieningen niet toegankelijk zijn voor de mensen die het zo hard nodig hebben. Met als gevolg dat mensen financiële ondersteuning mislopen. We kunnen toch niet van iedereen die laaggeletterd of minder begaafd is verwachten dat 'ie zelfstandig de toeslagen correct aanvraagt? En als 'ie dat verkeerd doet, hem of haar meteen beschuldigen van fraude?'

'Uitvoeringsorganisaties zijn tegenwoordig ingericht op wantrouwen, terwijl al ruim twintig jaar uit onderzoek van het CBS blijkt dat maar een kleine vier procent moedwillig misbruik maakt van sociale voorzieningen. Het is vreemd dat we ons sociaal domein inrichten op die kleine groep. Elke organisatieadviseur raadt aan om een bedrijf juist in te richten op de gróóteste groep klanten. En de rotte appels? Die probeer je op te sporen en aan te pakken. Maar niet andersom.'

De meeste mensen zijn te vertrouwen

Roeland illustreert zijn punt door een vergelijking te maken met de reisverzekering. 'Stel je voor: je bent op vakantie en je

camera wordt gestolen. Dan meld je dat bij je reisverzekeraar en ontvang je vaak in korte tijd een vergoeding op je bankrekening. Kijk, als jij ieder jaar je camera “kwijtraakt” komt er natuurlijk wel een vlaggetje achter je naam te staan. Het is logisch dat er consequenties verbonden zijn aan slecht gedrag. En we moeten niet ontkennen dat er mensen zijn die zich calculerend gedragen. Maar dit systeem is in principe gebaseerd op vertrouwen, en op het geloof dat de meeste mensen deugen. Eén van de redenen waarom veel mensen de overheid niet meer vertrouwen, is omdat de overheid hén niet vertrouwt. Vind je het gek dat iemand die door de toeslagenaffaire totaal vermalen is, geen énkél vertrouwen meer heeft in de overheid? Om vertrouwen te krijgen, moet je ook vertrouwen geven.’

‘De controlemechanismen die de overheid heeft opgetuigd kosten ontzettend veel geld. Ik weet dat veel mensen daardoor een baan hebben. Maar we blijven toch niet zo streng controleren om alleen maar die banen in stand te houden? Dan kunnen we het geld net zo goed geven aan mensen met weinig inkomsten. Zij gaan dat geld vervolgens uitgeven, zodat er elders weer nieuwe banen ontstaan.’

Winst voor de maatschappij

Het idee van belangeloos geld geven is gedurfd. Tegenstanders van dit soort onderzoeken vinden gratis geld onrechtvaardig of naïef. ‘Je kan het ook onrechtvaardig vinden dat sommige mensen met minder kansen aan het leven beginnen dan anderen, omdat hun (voor)ouders het ook niet breed hadden’, zegt

‘Kansenongelijkheid is iets dat we in woord niet met elkaar willen. Maar in daden blijkt dat heel anders te zijn.’

1954

Geboren in het Zwitserse Davos. Opgegroeid in Den Haag en Rotterdam.

1973

Studeert sociale geografie

1985

Richt samen met twee oud-studiegenoten onderzoek- en adviesbureau Regioplan op in Amsterdam. Vanuit Regioplan doet hij onder meer onderzoek naar de informele economie en de algemene bijstand.

1986

Studeert Economie

2010

Wordt adviseur van het Gilde Netwerk, waarin hij samen met andere adviseurs en onderzoekers werkt aan de professionalisering van de uitvoering in de schuldhulpverlening. En daarmee de vergroting van de effectiviteit.

2012

Wordt Lector Armoede Interventies op de Hogeschool van Amsterdam

2012

Start als zelfstandige en werkt als adviseur op het terrein van armoede en schuldhulpverlening.

2020

Wordt voorzitter van het Fond Bijzondere Noden Amsterdam

Roeland van Geuns woont samen met zijn vrouw in Amsterdam.

De gouden lepel en de papepel

Roeland groeide op in een welgesteld gezin. Zijn vader was longarts en zat in het internationaal bestuur Van Amnesty International. Opkomen voor onrecht kreeg Roeland met de papepel ingegoten. Beide ouders hielden zich fanatiek bezig met mensenrechten en gingen regelmatig de straat op om te protesteren. ‘Bij mijn vader was die strijd tegen onrecht diepgeworteld. Hij woonde in 1941 in Nederlands-Indië en is tijdens de Japanse bezetting vastgezet in een “jappenkamp”. Ook al praatte mijn vader niet veel over die periode, toch voel ik dat dit zijn permanente strijd voor rechtvaardigheid heeft gekenmerkt.’

Het activisme sloeg al snel over op Roeland. Op de middelbare school liep hij mee in demonstraties tegen de Vietnamoorlog, en later, tijdens zijn studententijd in Amsterdam, ging hij de straat op voor de invoering van abortus en allerlei andere maatschappelijke kwesties. ‘Mijn vader gaf me al op m’n twaalfde de volledige tekst van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens te lezen. Dat was zijn “bijbel”. Zijn werk heeft op mij als kind een diepe indruk gemaakt. Zo was hij bijvoorbeeld ook vertrouwensarts van politiek gevangenen bij Amnesty. Zijn boodschap was helder: ieder mens heeft gelijke rechten.’

Achterstand ontstaat in de wieg

En die boodschap tekent ook Roelands carrière. Al ruim tien jaar onderzoekt hij aan de Hogeschool van Amsterdam hoe kwetsbare mensen wél gelijke kansen kunnen krijgen. ‘Want er is een enorme kansenongelijkheid in Nederland, ondanks dat we leven in een meritocratie’ (red.: een samenleving waarin je sociale status wordt bepaald door je prestaties en capaciteiten, en niet door overgeërfdde macht). Uit recent onderzoek van de Erasmus School of Economics blijkt dat kinderen van armere ouders al in de eerste levensjaren een achterstand oplopen. In de jaren daarna kampen ze vaker met overgewicht, een taalachterstand en psychische of sociale problemen dan kinderen van rijke ouders. Een ongelijke start, die hun kansen daarna alleen nog maar ongelijker maakt.’

‘Het is mijn grootste drijfveer om onderzoeken als ‘Gewoon geld geven’ te doen. Want kansenongelijkheid is iets dat we in woord niet met elkaar willen. Maar in daden blijkt dat heel anders te zijn.’ ◀

Roeland. En of het naïef is? ‘Dat moet het onderzoek uitwijzen. Uit voorgaande onderzoeken in het buitenland is in ieder geval geen enkel bewijs dat deelnemers het geld vergokken of verdrinken.’

‘Er zullen ongetwijfeld gezinnen zijn die het geld niet op de meest verstandige manier uitgeven. Maar ons project is geslaagd als het een groot deel van de deelnemers lukt om met dat extra geld hun leven wat beter op de rit te krijgen. Daar profiteert de maatschappij uiteindelijk ook van. Als onze hypothese klopt, is belangeloos geld geven goedkoper dan een team hulpverleners aan het werk houden. En bovenal een stuk humaner.’

We gaan van start:

Gewoon geld geven

Op sociale media is het ons meest besproken idee: gezinnen in armoede gewoon geld geven.

Komend najaar starten we samen met de Hogeschool van Amsterdam een grensverleggend onderzoek. Maar eerst moesten we de nodige hindernissen overwinnen. Want mensen met een uitkering wat extra geld geven, dat kan niet zomaar in ons land.

Wat gebeurt er als je gezinnen in armoede gewoon geld geeft, en zij zélf mogen bepalen hoe ze dat geld besteden? Dat gaan we de komende twee jaar onderzoeken. 150 Zaanse gezinnen geven we elke maand een onvoorwaardelijke gift van 150 euro. Zo kunnen ze zélf bepalen waar ze de meeste behoefte aan hebben. Wij meten wat er gebeurt met hun onderliggende problemen als hun financiële schaarste minder is. Sinds ons aankomende onderzoek in de media verscheen, is er veel aandacht voor. Omdat het dé oplossing kan zijn om armoede in ons land aan te pakken. En omdat het raakt aan een gevoel van onmacht: hoe kan er in ons rijke land zoveel armoede zijn – ondanks alle inspanningen?

Armoede verlamt
‘We schrikken er zelf ook steeds weer van: ruim een half miljoen Nederlandse huishoudens leeft in armoede. En die cijfers zijn van de periode vóór corona’, vertelt **Kurdestan Smit** van Kansfonds. Armoede is slopend en de gevolgen zijn groot: het veroorzaakt ziekmakende stress, schaamte, uitsluiting en opvoedproblemen.

Naam: Kurdestan Smit
Functie: Projectadviseur bij Kansfonds sinds 2017

Naam: Mirre Stallen
Functie: Senior onderzoeker bij het lectoraat Armoede Interventies aan de HvA

Naam: Songül Mutluer
Functie: Wethouder Armoede, Jeugd, Wonen en Ouderenbeleid in gemeente Zaanstad

Internationale studies

De Verenigde Staten, Canada en Finland gingen ons voor met onderzoek naar extra financiële armsgeld. In de Amerikaanse stad Stockton ontvingen 125 mensen die in grote armoede leven anderhalf jaar lang 500 dollar per maand. Ze mochten zelf weten waar ze het geld aan besteedden. Wat bleek? De meesten kozen ervoor het geld uit te geven aan de opvoeding of scholing van kinderen, boodschappen of een opleiding of cursus voor een betere baan. Daarbij hadden ze minder last van angstige en depressieve gevoelens. De uitkomsten zijn vergelijkbaar met die van een bijstandsexperiment in Finland.

In het Canadese Vancouver startte in 2018 het New Leaf project. 50 van de 115 deelnemende dak- en thuislozen ontvingen eenmalig 7.500 dollar. De anderen behoorden tot de controlegroep. De deelnemers kampten niet met een verslaving of psychische aandoeningen. Beide groepen werden met elkaar vergeleken en na 12 maanden kwamen de onderzoekers tot verrassend mooie resultaten. De groep die het geld ontving vond gemiddeld binnen drie maanden vast onderdak, gaf minder geld uit aan alcohol en sigaretten en besteedde, in verhouding, meer geld aan kleding en voedsel.

‘De continue stress beperkt mensen om zich te ontwikkelen of om een baan te zoeken. Het is zwaar om elke dag bezig te zijn met overleven: heb ik voldoende geld om ontbijt voor mijn kinderen te kopen? Kan ik deze maand de huur betalen? Mensen komen structureel geld te kort om de hoge vaste lasten te betalen.’

Daarom geven we belangeloos geld
De oorzaak hiervan is inmiddels wel bekend: de bijstand en het minimumloon groeiden de afgelopen jaren niet mee met de vaste lasten, en zijn daardoor te laag. Daar hebben we als maatschappij voor gekozen. Als gebrek aan geld mensen in de armoede houdt, waarom zorgen we er dan niet voor dat ze meer te besteden krijgen? Samen met de Hogeschool van Amsterdam (HvA) zette Kansfonds daarom een grootschalig onderzoek op: Gewoon geld geven. We baseren ons onderzoek op meerdere internationale studies die het effect van belangeloos geld onderzochten. **Met een positief resultaat.**

Hindernis overwinnen
Binnenkort start het onderzoek in gemeente Zaanstad. Maar daar ging het nodige aan vooraf. Gewoon geld geven aan mensen met een uitkering kan namelijk niet zomaar. Ontvangen ze iets extra's? Dan moeten ze dat volgens de Participatiewet meteen aangeven. De gift kan vervolgens worden ingehouden op hun uitkering of iemand kan een boete krijgen als die de gift niet meldt. Hierdoor kunnen ze nog verder in de problemen raken. ‘Herinner je je de boodschappen-gate nog?’ vraagt Kurdestan. ‘Een vrouw moest 7000 euro terugbetalen aan de sociale dienst, omdat haar moeder regelmatig boodschappen voor haar deed. Een schrijnende situatie, die helaas vaker voorkomt. Die drempel moesten we dus eerst wegnemen.’

Giftendrempel
Kansfonds en de HvA doken samen met juridische experts in de Participatiewet. ‘Deze wet is landelijk vastgesteld, maar de gemeentes zijn verantwoordelijk voor de uitvoering ervan.’

De wet is vrijwel dichtgetimmerd, maar uiteindelijk ontdekten we een geitenpaadje: gemeenten kunnen een beleidsregel opstellen om giften tot een bepaald bedrag vrij te laten. We zijn toen om tafel gegaan met gemeente Zaanstad, met wie we het onderzoek wilden uitvoeren. Ze voerden een giftendrempel in van 1.800 euro per persoon, per jaar. Een enorme mijlpaal! Door deze aanpassing kan 'Gewoon geld geven' echt van start.'

Armoede in Zaanstad

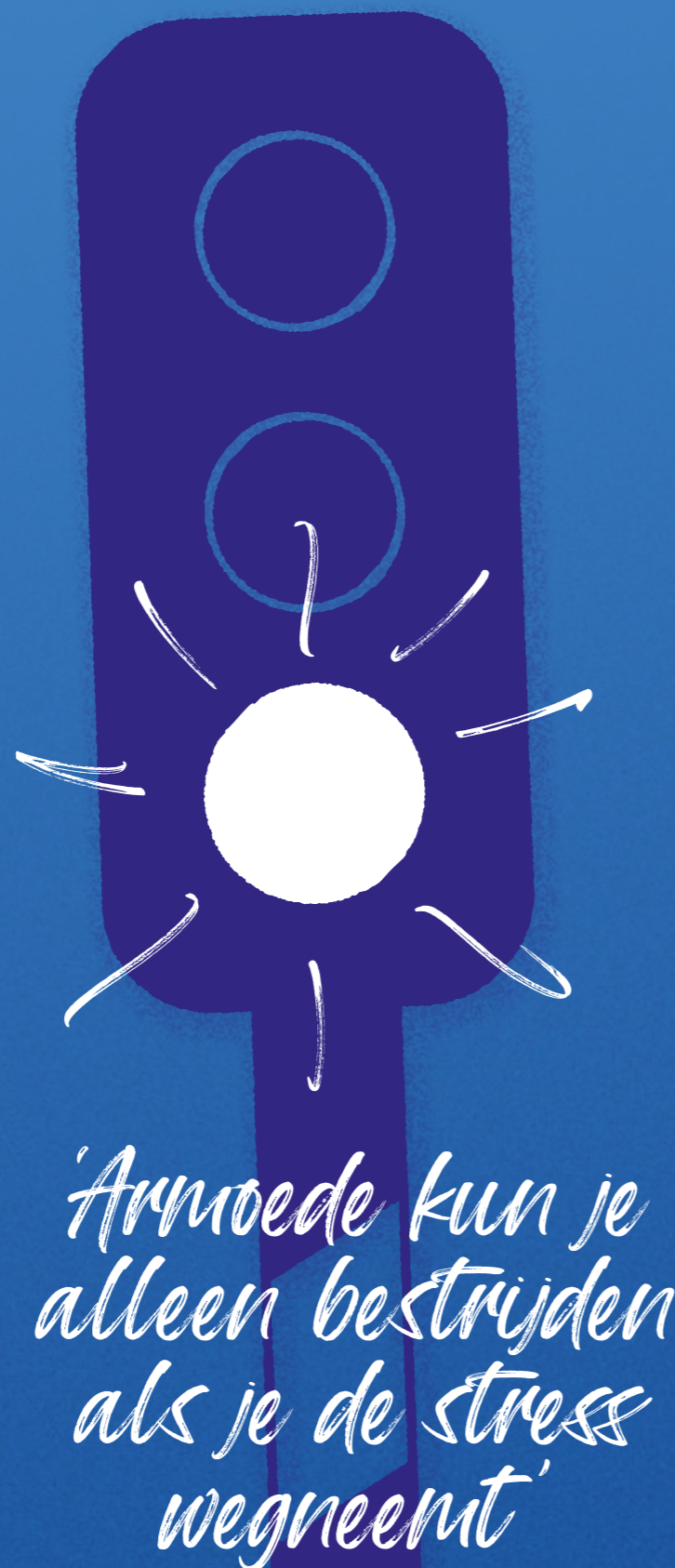
Maar liefst 10,4 procent van de kinderen in gemeente Zaanstad groeit op in armoede. Terwijl het landelijk gemiddelde op 8,7 procent staat. 'Deze kinderen beginnen met een enorme achterstand', vertelt wethouder Armoede **Songül Mutluer** van Zaanstad. 'En dat doet wat met hun ontwikkeling. We zien het aan hun schoolprestaties en aan de hoeveelheid jeugdzorg die voor hen ter beschikking wordt gesteld. Daarom is dit onderzoek ook zo belangrijk. Armoede kun je alleen bestrijden als je de stressfactoren bij mensen wegneemt. Dat schept ruimte om over een baan en andere oplossingen na te denken. Als deze unieke aanpak een succes blijkt, dan pas ik mijn beleid daarop aan. En ga ik ervanuit dat dit ook landelijk navolging krijgt.'

Onderzoek in de praktijk brengen

In november starten Kansfonds en de HvA eerst een korte pilot met vier gezinnen. 'De inzichten die we hieruit opdoen, gebruiken we om het onderzoek verder aan te scherpen', vertelt **Mirre Stallen**, senior onderzoeker bij het lectoraat Armoede Interventies aan de HvA. 'We brengen in kaart wat we precies willen meten. Op welke domeinen kan de gift invloed hebben? Denk aan mentale gezondheid, schulden, werk en stabiliteit. En: hoe gaan we dat vervolgens meten? Enquêtes worden niet altijd door iedereen ingevuld of begrepen. Waarschijnlijk komen we dus uit op telefonische interviews.' Het onderzoek loopt van 2022 tot 2024. Daarna worden de giften geleidelijk afgebouwd en krijgen alle deelnemende gezinnen nazorg.'

Interesse uit meerdere gemeentes

Kansfonds maakt het project in Zaanstad mogelijk. 'Inmiddels is er vanuit andere gemeentes ook interesse getoond in onze aanpak. Een aanpak die gebaseerd is op vertrouwen in mensen', vertelt Kurdestan. 'We hebben een andere kijk op het armoedevraagstuk en werken aan meer bestaanszekerheid voor mensen. Dat is iets anders dan de meeste armoede-aanpakken, dat toch vooral gericht is op pleisters plakken. Wij gaan een stap verder. Daarom is het ontzettend mooi dat ook andere gemeentes hier aandacht voor hebben. Hoe meer gemeenten dit omarmen, hoe beter. Met hopelijk meer impact als gevolg! <

'Armoede kun je alleen bestrijden als je de stress wegneemt'

Steun ons project 'Gewoon geld geven'

Langdurige armoede heeft grote gevolgen: het leidt tot dagelijkse stress, een slechtere gezondheid, opvoedproblemen en uitsluiting. Wij zijn daarom op zoek gegaan naar een oplossing. Samen met de Hogeschool van Amsterdam gaan we mensen in armoede gewoon geld geven. Vanuit het vertrouwen dat gezinnen in armoede zélf het beste weten wat ze het hardst nodig hebben. De effecten van deze aanpak onderzoeken we grondig. Met als doel: een effectieve oplossing vinden om armoede in Nederland te bestrijden.

"Gewoon geld geven" is ónvoorwaardelijk geven. Dat maakt in essentie het verschil. Niet voor een ander beslissen wat nodig is of toegestaan. Ik doneer daarmee niet alleen geld maar vooral ook vertrouwen in de ander: jij weet wat je verder brengt. Dat gun je ieder mens!

Maryolein Grootes
Donateur

Geloof jij ook in de kracht van belangeloos geld geven? Steun ons dan met een financiële bijdrage, zodat we zoveel mogelijk gezinnen kunnen helpen. Alle steun is welkom en gaat voor de volle 100% naar Nederlandse gezinnen in armoede.

Ga naar:
kansfonds.nl/geldgeven

of scan de QR-code met je telefoon. Heb je vragen? Bel dan naar **035 62 496 51**.

Levens- lessen op de Weekend- school

Een hijskraan besturen, een bezoekje aan de rechtbank of naar de politie. De Goudse Weekendschool geeft kwetsbare kinderen op zondag extra les. Niet over rekenen en taal, maar over beroepen en belangrijke thema's in de samenleving. Zo werken ze spelenderwijs aan hun algemene ontwikkeling. Samen met donateur **Evert van Zijtveld** nemen we een kijkje.

Evert zit aan tafel bij Marwa

Een beetje natuur in de tuin is belangrijk. Daarom heb ik naast het bubbelbad ook plantjes en struiken getekend,' vertelt Marwa (10) terwijl ze naar haar tekening wijst. Ze mag haar ontworpen droomhuis presenteren voor de klas. En aan architect Nico Knipscheer, die als gastdocent aanwezig is. Deze maand staat in het teken van bouw en techniek, met vandaag architectuur op het programma. Nico is onder de indruk van Marwa's presentatie. 'Architecten moeten hun ontwerp goed kunnen presenteren aan de klant, zodat die het uiteindelijk koopt. Nou, dat zit er bij Marwa goed in!'

Je wereld verbreden

Op de Goudse Weekendschool ontdekken kinderen van 11 tot 13 jaar uit alle wijken van Gouda de wereld. Ze krijgen hier niet de reguliere schoolvakken, maar volgen lessen over thema's als gezondheid, ondernemen, veiligheid, media en bouw. Zo krijgt hun algemene ontwikkeling een extra zetje, net als hun zelfvertrouwen. Ook worden vaardigheden zoals presenteren, samenwerken en communiceren extra geoefend. Door actieve werkbezoeken en speelse gastlessen is het voor veel kinderen geen straf om op zondag naar school te gaan.

'Veel van onze kinderen hebben in hun eigen omgeving geen of weinig rolmodellen', vertelt coördinator en leerkracht Linde Kuipers. 'Daarom zijn de gastdocenten en werkbezoeken zo belangrijk. Ze verbreden hun kijk op de wereld. Wanneer ontmoet je als kind nou een advocaat?'

Enthousiaste leerlingen

Donateur Evert van Zijtveld is onder de indruk van het enthousiasme van de kinderen. 'Ze willen allemaal zo graag, dat is mooi om te zien.' Hij denkt een poosje mee met het droomhuis van Marwa. Ze besluiten samen om het huis een groen dak te geven, met sedumplantjes erop. Evert: 'Ze kiezen zélf voor de Weekendschool. Dat is nodig om gemotiveerd te blijven, anders hou je het geen twee jaar vol.' De Weekendschool is gratis voor leerlingen. De organisatie wordt gesponsord door bedrijven, de gemeente en fondsen zoals **het fonds van Evert**, dat ondergebracht is bij Kansfonds.

Lessen voor oud-leerlingen

'Oud-leerlingen en hun ouders benaderen ons regelmatig met de vraag om extra steun', vertelt Linde. 'Hieruit blijkt hoe geliefd de Weekendschool is. Daarom starten we binnenkort een alumni-project zodat we leerlingen ook ná de basisschool kunnen blijven inspireren en begeleiden. Dat is voor ons leerkrachten ook wel fijn: we zijn aan de kinderen gehecht en zien graag wat er van ze terecht komt.' <

FONDS VOOR KWETSBARE KINDEREN

De MH17-ramp zette het leven van Evert van Zijtveld in één klap op zijn kop. Zijn twee kinderen (18 en 19 jaar) zaten in het vliegtuig en stierven in de bloei van hun leven. Na hun dood vroeg hij zich af: waar leef ik nog voor? 'Ze waren zó ontzettend belangrijk voor me. Ik concludeerde dat ik andere kinderen een kans wil geven in het leven. Dat doe ik nu via het Frederique en Robert-Jan van Zijtveld Fonds, vernoemd naar mijn eigen kinderen.

Waarom ik de Weekendschool steun? Als tiener heb je vaak maar één goede kans om een studierichting te kiezen. Kies je verkeerd, dan kost de overstap veel doorzettingsvermogen én geld. Dat heeft niet iedereen. Daarom is het zo belangrijk om jezelf en de wereld daaromheen te ontdekken. Mijn kinderen hebben geen toekomst meer, maar anderen wel. Daar draag ik graag aan bij.'

'Liefde is het krachtigste medicijn'

Vroeger vond **Eric Casters** (50) dat dak- en thuislozen maar gewoon moesten werken. 'Ik liep ze straal voorbij. Tot ik, samen met mijn vrouw Monique en vrienden Jaap en Astrid, hoorde dat bijna de helft van de Nederlandse dak- en thuislozen jónger is dan 27 jaar. Dat zijn er in totaal meer dan tienduizend! Een schokkend feit, dat bij ons vieren een vuur ontstak. Want hoe bouw je een toekomst als je geen thuis hebt?'

Vanuit dat vuur richtte het viertal in 2011 het eerste Credohuis op: een thuishaven voor jongeren tussen de 16 en 27 jaar. 'Inmiddels hebben we vier huizen, in Nederland en België. We begonnen in Maastricht en ik durf wel te zeggen dat we toen échte pioniers waren. Terwijl andere daklozen-centra vooral de-escaleren, werken wij actief aan de toekomst van onze jongeren. Daarom vangen we geen tientallen mensen op, maar kiezen we voor compacte groepen van 4 tot 8 personen. Dit geeft meer ruimte voor persoonlijke aandacht.

Liefde als schoonmaakmiddel

De kracht van het Credohuis? Die zit volgens Eric in de liefde die de gasten krijgen. 'Dat is echt het beste medicijn. Door negatieve ervaringen zien veel dak- en thuisloze jongeren hun talenten niet meer. Er ligt als het ware een laag vuil op', vertelt hij. 'Door een huiselijke sfeer en een luisterend oor te bieden, sluiten we hen in ons hart. En laten we zien

dat ze geen probleemjongeren zijn, maar mensen die ertoe doen. Als ze dat voelen, kunnen ze samen met ons die vieze laag wegpoetsen.'

Methode voor meer kracht

Liefde is een goede basis, merkten de oprichters van het Credohuis. Maar om jongeren echt te helpen, was er meer nodig. 'Veel dak- en thuisloze jongeren hebben complexe problemen. Daarom namen we ervaren hulpverleners aan, en ontwikkelden we een Credohuis-methodiek. Die werkt zo: in de eerste weken komen de jongeren tot rust. Vervolgens doen we een talentscan, in samenwerking met specialisten. Daarna helpen we ze met het vinden van een opleiding, stage of baan. Zo stomen we de jongeren klaar voor een zelfstandig leven waarin ze hun talenten optimaal benutten!' <

FONDS FRANCISCUS: EEN TUSSENSTAND

Inloophuizen zijn onmisbaar voor mensen zonder thuis. Vaak is het voor deze organisaties lastig om de volledige exploitatiekosten te dekken, zoals de huur van het gebouw of het werk van een coördinator. Met alle gevolgen van dien. Hier neemt Kansfonds een rol op zich die niet veel andere fondsen vervullen: we helpen die kosten te dekken door middel van exploitatiefinanciering. Zo kunnen onmisbare activiteiten voor de allerkwetsbaarste mensen doorgaan. Die hulp bieden we vanuit ons programma Fonds Franciscus. Een tussentijds onderzoek laat zien dat de exploitatiefinanciering inloophuizen rust en ruimte geeft. Zo kunnen de medewerkers meer aandacht besteden aan de bezoekers én hebben ze meer tijd om de eigen organisatie te versterken.

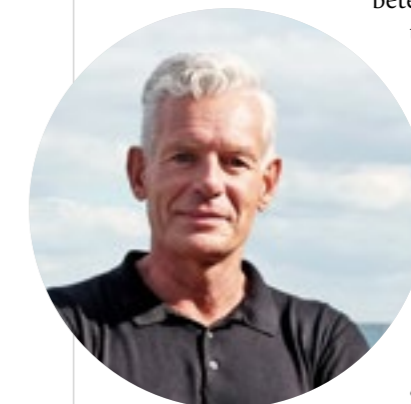

Lees meer over de uitkomsten van het onderzoek via kansfonds.nl/exploitatiefinanciering

FONDS 21 STAPT AAN BOORD!

Fonds 21 heeft 250.000 euro bijgedragen aan het Kansfonds programma 'Alle Jongeren een thuis.' En is nu ook actief partner van het programma.

Hierdoor kunnen we nog meer betekenen voor dak- en thuisloze jongeren in Nederland. Drie vragen aan **Henk Christophersen**, directeur van Fonds 21.

1 Waarom zijn jullie partner geworden van 'Alle jongeren een thuis'?

'Fonds 21 streeft naar optimale kansen voor alle jongeren, op alle vlakken. De

projecten die we steunen vergroten vooral de vaardigheden van jongeren. Hoewel die projecten onmisbaar zijn, zien we ook dat dak- en thuisloze jongeren vaak meervoudige problemen hebben die vragen om een integrale aanpak. Daarom werken we steeds vaker samen met andere partijen.'

2

Wat willen jullie leren van de samenwerking?

'Kansfonds heeft ontzettend veel kennis over dakloosheid, dat is erg leerzaam. Verder heeft het veel ervaring in het begeleiden van meerjarige programma's, waar maatschappelijke partijen én de overheid aan deelnemen. Die omvang en dynamiek is nieuw voor ons binnen deze problematiek. In de toekomst hopen we ook dit soort samenwerkingen en programma's op te zetten.'

3

Wat maakt 'Alle Jongeren een thuis' zo bijzonder?

'Door de brede groep partijen en hun wil om samen te leren. Er wordt constant gereflecteerd op waarom iets wel of juist niet werkt. Door de bundeling van krachten zit er veel potentie in het programma. Ook starten ze veel out-of-the-box initiatieven. Dat toont lef en ambitie. En dat is nodig om tot duurzame oplossingen te komen en systemen te veranderen.'

Kansfonds
3.093 volgers
1w · Bewerkt

'Het geeft rust dat we een vaste exploitatiebijdrage ontvangen. We hoeven onze tijd nu niet te besteden aan het vinden en verantwoorden van allerlei subsidiegevers, maar kunnen de tijd besteden aan onze bezoekers', zegt de vrijwilliger van een inloophuis.

We zijn anderhalf jaar onderweg met Fonds Franciscus, ons programma voor inloophuizen, straat- en buurtpastoraten. Een van de unieke onderdelen van dit programma is dat we de organisaties voor meerdere jaren exploitatiefinanciering bieden.

Exploitatiefinanciering: ruimte om te doen wat nodig is - Kansfonds
<https://www.kansfonds.nl>

25 · 6 commentaren

Interessant Commentaar Delen

Gul Dolap-Yavuz 7d ...
Geweldig dat Kansfonds en fonds Franciscus exploitatiefinanciering bieden, en al helemaal voor meerdere jaren. Als oprichter van Stichting Beytna, een laagdrempelig ontmoetingscentrum, weet ik hoe moeilijk het is om afhankelijk te zijn van subsidies en fondsen. Daarnaast, de tijd en energie die je erin moet stoppen gaat ten koste van datgene wat je graag zou willen: aandacht geven aan je kwetsbare bezoekers. Ik ga zeker kijken voor aanvraagmogelijkheden voor Beytna.
Interessant Beantwoorden | 1 markering als interessant

NIEUW SEIZOEN

Serenade van Stef

Muzikant Stef Bos keert vanaf november terug op tv met zijn programma *Serenade van Stef*. Het nieuwe seizoen staat in het teken van 'een thuis hebben'. Een thuis is meer dan een huis. Het lijkt zoiets basaaals, dat de meeste mensen zich er niet eens bewust van zijn. Maar zo vanzelfsprekend is het niet. Stef Bos gaat in gesprek met vier bijzondere mensen die niet altijd een thuis hebben gekend. Of die bewust voor een bijzonder thuis hebben gekozen. Ieder gesprek gebruikt de zanger als inspiratiebron voor een nieuw lied. Wil je in de tussentijd de afleveringen van vorig jaar nog eens terugzien? Ga dan naar NPO Start of scan met je telefoon de QR-code:

KRO-NCRV maakt dit programma in samenwerking met Kansfonds.

'Niets krijgt mij er meer onder'

SOMMIGE MENSEN BLIJVEN JE VERBAZEN. DOOR HUN DOORZETTINGSVERMOGEN, DIEPE VERTROUWEN OF GRENZELOZE INZET VOOR ANDEREN. KRACHTPATSER VAN DEZE MEDE: ASHLEY (25).

Laconiek begint Ashley met een nieuwtje: 'Ik ontdek net dat ik 9.000 euro schuld heb; een afscheidscadeau van mijn ex. Ach, dat kan er ook nog wel bij. Het deert me niet, want ik weet dat ik het ga oplossen. Niets krijgt mij er meer onder.' Ashley's begon haar leven met een valse start, zo zegt ze. 'Mijn ouders dronken zoveel dat mijn broertje met een alcoholverslaving geboren werd. Zelf werd ik op mijn tweede uit huis gehaald.' Bij een pleeggezin verging het haar goed, tót de puberteit. Er welde onmacht in haar op, en dat uitte zich in woede. 'Niemand begreep me. Jeugdzorg maakte toen een dramatische fout. Ze plaatsten me weer uit huis. Ik woonde op begeleide groepen tot ik, nét achttien, op straat belandde. Met twee tassen kleren en mezelf.'

Ouders van een vriend haalden haar uiteindelijk van de straat. En na jaren inspanning van een begeleider heeft ze nu een eigen appartement. 'Mét een hondje, Jupiter.' Ashley heeft enorm veel meegemaakt, van verslaving tot shaming (pesten door iemands expliciete foto's te delen). Al haar ervaringen zet ze nu om in kracht. 'Ik zit in de documentaire *Door de ogen van*, over dak- en thuislozen. Via deelname aan een onderzoek van Radboudumc zet ik me in om mankementen in de zorg te verbeteren. En jongeren vertel ik op scholen over drugs en shaming.' Ashley zet zich dus volop in voor anderen. Ook denkt ze weer meer aan zichzelf. 'Binnenkort start ik de opleiding Begeleider Specifieke Doelgroepen. Om nog meer te kunnen betekenen.' <

Uitgelezen? Geef Mede door
aan iemand anders!

Wil je donateur worden?

Scan de QR-code met de camera
van je telefoon of ga naar

kansfonds.nl/doneren

